

tydligande tillägg, att på medel, som genom kollekt i kyrkorna insamlas åt nödlidande, provision icke må kunna beräknas, äfvensom att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida icke för dem, som hädanefter erhålla konsistorii-notarietjenst, all rätt till uppbörsprovision å kollektmedel må kunna borttagas.

Om remiss till Tillfälligt Utskott anhålles.

Stockholm den 15 Februari 1871.

Arvid Gumælius.

N:o 187.

Af Herr R. Ehrenborg: Derom, att hos Kongl. Maj:t måtte göras underdånig anhållan om framläggande för nästa Riksdag af förslag till sådan ändring eller förklaring af kommunallagarne, att de ärenden, hvilka böra hänföras till kommunens gemensamma hushållningsangelägenheter, blifva närmare bestämda och begränsade.

De ärenden som tillkomma lands- och stadskommuner att upptaga och afgöra, benämnas i båda kommunallagarnes 1:sta §, "gemensamma ordnings- och hushållnings-angelägenheter", och i § 7 af Kongl. Förordningen angående kommunalstyrelse å landet angifvas de kommunalstämman tillhörande angelägenheter vara flera än de, hvilka, oberäknadt de fränskilda kyrkoärendena, voro till den gamla sockenstämmans handläggning hänvisade. Men hvad som rätteligen är att till gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter hänföra, derom saknas i kommunallagarne all närmare upplysning; och följden häraf har blifvit en mycket olika tolkning. Hvad ordnings-angelägenheterna angår, så är derom icke mycket att säga. Visserligen har man någorstades gjort försök att dit hänföra sådana frågor som t. ex. om anslag till skarpskyttegevär; men på minoritetens klagomål hafva sådana beslut blifvit upphäfdade. Deremot hafva hushållnings-angelägenheterna fått en utsträckning, som, enligt mitt omdöme, är betänkelig och svårligen kan anses fullt förenlig med hvad i Rege- ringsformen, § 57 mom. 2, säges om menigheternas beskattningsrätt för "egna

behof". Det är nemligen icke vidare fråga blott om hvad som afser de egentliga *behofven* för kommunen såsom sådan, eller som faller inom området af den nödvändiga kommunalekonomien, utan man framställer till afgörande frågor om anslag till sådana ändamål, som visserligen kunna möjligtvis komma kommunen i allmänhet till godo, men dock företrädesvis hafva karakteren af på vinst beräknade industriföretag. Bland sådana ärenden vill jag blott erinra om de gång efter annan förekommande fall, då majoriteten inom en kommun afgjort, att kommunen skall ingå såsom aktie- och delegare i ett jernvägsbolag, och hvilka beslut, ofta öfverklagade af minoriteten, blifvit, då de i öfrigt icke i olaga ordning tillkommit, fastställda såsom fattade i en för kommunen gemensam hushållningsangelägenhet. Jag vågar icke bestämdt säga, att härvid gifvits åt kommunallagens stadgande en vidsträcktare tolkning än hvad bokstafslydelsen kan medgifva; men jag påstår, att *då* det anses med denna bokstafslydelse förenligt, att en majoritet inom den mindre kommunen kan beskatta minoriteten för ändamål dels af sådan omfattning, att de borde tillhöra endast landsting eller riksdag, och dels af sådan art, att de borde vara föremål för blott den enskilda spekulationen, så är det af nöden, att ifrågavarande kommunalärenden blifva genom lagstiftningen närmare begränsade. *Kan* en kommunmajoritet tvinga minoriteten att gemensamt med sig ingå såsom intressent i ett jernvägs- eller kanalbolag, så läser ock *hvarje* industriföretag, af hvilket någon mer eller mindre aflägsen fördel kan för befolkningen såsom konsumenter eller arbetstagare påräknas, kunna blifva föremål för kommunbeslut, hvarvid en af företaget särskildt intresserad mäktig majoritet eger tillfälle att till sin förmån efter den ännu obegränsade rösträtten, genomdrifva beviljandet af från kommunen i dess helhet utgående bidrag; och den stora latituden af ordet "hushållnings-angelägenheter" gifver sålunda stöd åt ett den enskildes rätt kränkande förtryck. Ett korrektiv häremot skulle visserligen finnas i kommunallagens bestämmelser om att för lån på längre återbetalningstid än två år eller för uttaxering för längre tid än fem år fordras, i förra fallet Kongl. Maj:ts och i sednare fallet Dess Befallningshafvandes medgifvande; men äfven förutsatt att dessa myndigheter skulle alltid vara i tillfälle bedöma, huruvida kommunens beslut varit i gemensamt eller hufvudsakligen i enskildt intresse, så är intet som hindrar, att detta sistnämnda intresse genomdrifver, icke lån utan uttaxeringar från kommunen för blott tre eller fyra år, vid hvilket förhållande det nämnda korrektivet icke kommer minoriteten till godo.

Hvad nu anförts har grundat sig på det antagande, att nuvarande stadganden verkligen medgifva den vidsträckta tolkning, som hittills i allmänhet gjort sig gällande. Skulle åter Riksdagen anse en motsatt tydning vara riktigare, så framgår deraf att kommunallagen lider af en otydlighet, som bör undanrödjas till förekommande af fortfarande obilliga beskattningsbeslut och

deraf föranledda, städse återkommande besvärsmål. Jag får, med anledning häraf, vördsamt föreslå:

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om nådig proposition till nästa Riksdag med förslag till sådan ändring eller förklaring af kommunallagarne, att de ärenden, hvilka böra hänföras till kommunens gemensamma hushållningsangelägenheter, blifva närmare bestämda och begränsade.

Om remiss till Tillfälligt Utskott anhålles.

Stockholm den 15 Februari 1871.

Rich. Ehrenborg.